

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ALBA IULIA

ÎNDRUMĂTOR PASTORAL

XXVII

2023-2025

Coordonatorul lucrării: † Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei

Editor: Pr. Oliviu Botoi, Consilier cultural

Corectură: Pr. Oliviu Botoi, Pr. Nicolae Aloman, Pr. Andrei Matora,
Daniel Camară

Tehnoredactare și copertă: Pr. Nicolae Aloman

Îndrumător pastoral (Alba Iulia)

Tipărit cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu,
Arhiepiscop al Alba Iuliei; Editura Reîntregirea, 2025

ISSN 2602-1765

ISSN-L 2602-1765

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ALBA IULIA

ÎNDRUMĂTOR PASTORAL

XXVII

2023-2025

*Tipărit cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei*

Ediția
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2025

CUPRINS

† IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei <i>Prefață</i>	5
† IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei <i>Sfântul Dometie cel Milostiv, apostol al monahismului românesc din veacul al XX-lea</i>	8
† IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei <i>Avram Iancu, fiu credincios al Bisericii Ortodoxe strămoșești</i>	17

CAPITOLUL I IERARHI AI MITROPOLIEI BĂLGRAULUI

Portrete biografice ale mitropoliților din Transilvania

1. Eftimie (1571-1574)	23
2. Hristofor (1574-1579)	25
3. Ghenadie I (1579-1585)	27
4. Ioan de la Prislop (1585-1605)	29
5. Teoctist (1606-1623)	31
6. Dosoftei (1623-1627)	33
7. Ghenadie II (1627-1640)	35
8. Ilie Iorest (1640-1643)	37
9. Simion Ștefan (1643-1656)	39
10. Sava Brancovici (1656-1659; 1660-1680)	41
11. Ghenadie III (1659-1660)	43
12. Iosif Budai (1680-1682)	44
13. Ioasaf (1682-1683)	46
14. Sava din Veștem (1684-1685)	48
15. Varlaam (1685-1692)	50
16. Teofil (1692-1697)	52

CAPITOLUL II

TIPĂRITURI ALE MITROPOLIEI BĂLGRAULUI

Cărți importante tipărite la Alba Iulia în secolele XVI-XVII

1. <i>Psaltirea slavonă (1577)</i>	57
2. <i>Octoih mic slavonesc (1578)</i>	58
3. <i>Tetraevangelul slavon (1579)</i>	59
4. <i>Evangelia cu învățătură (1641)</i>	60
5. <i>Noul Testament (1648)</i>	61
6. <i>Psaltirea (1651)</i>	62
7. <i>Sicriul de aur (1683)</i>	63
8. <i>Cărare pe scurt spre fapte bune îndreptătoare (1685)</i>	64
9. <i>Ceasloveț (1685-1687)</i>	65
10. <i>Rânduiala Diaconstvelor (1687)</i>	66
11. <i>Molităvnic (1689)</i>	67
12. <i>Poveste la 40 de Mucenici (1689)</i>	68
13. <i>Cazanii la oameni morți (1689)</i>	69
14. <i>Bucoavna (1699)</i>	70
15. <i>Chiriadodromion (1699)</i>	71
16. <i>Pâinea pruncilor (1702)</i>	72

CAPITOLUL III

CHIPURI EVLAVIOASE PE CALEA SFÎNȚENIEI

Clerici, monahi și mireni cu aleasă viață duhovnicească

† IRINEU, Arhiepiscop al Alba Iuliei <i>Monahia Acachia Maior (1892-1994)</i>	75
Pr. Oliviu Botoi <i>Monahia Filotimia Manolache (1896-1989)</i>	82
Pr. Andrei Matora <i>Protosinghelul Varsanufie Știrban (1909-1981)</i>	89

Pr. Teofil Slevaș <i>Sfântul Cuvios Serafim cel Răbdător de la Sâmbăta de Sus (1912-1990)</i>	96
Daniel Camară <i>Pustnicul Arsenie Praja (1911-1973)</i>	103
Pr. Nicolae Aloman <i>Părintele Ioan Sabău (1914-2009)</i>	110
Pr. Oliviu Botoi <i>Fratele Ioan David (1920-1995)</i>	117
Pr. Nicolae Aloman <i>Arhimandritul Ioan Iovan (1922-2008)</i>	124
Pr. Oliviu Botoi <i>Sfântul Cuvios Dometie cel Milostiv de la Râmeț (1924-1975)</i>	131
Pr. Dorin Opreș; Prof. Monica Opreș <i>Fratele Gherontie Aldea (1934-2018)</i>	138

CAPITOLUL IV ANIVERSĂRI ȘI MOMENTE FESTIVE

Cele mai importante evenimente și ceremonii din Arhiepiscopia Alba Iuliei

Claudiu-Daniel Popa <i>Bicentenarul nașterii marelui erou național Avram Iancu</i>	147
Vasile Căpîlnean <i>Inaugurarea noului cimitir eparhial „Lumina Învierii” din Alba Iulia</i>	159
Eugen Băraian <i>Proclamarea canonizării Sfântului Dometie cel Milostiv de la Râmeț</i>	163
Prof. Diana Stroia <i>Inaugurarea noii Grădinițe eparhiale „Clopoțel” din Alba Iulia</i>	173
Pr. Oliviu Botoi <i>Eveniment aniversar dedicat împlinirii a 50 de ani de la reactivarea Eparhiei de Alba Iulia (1975-2025)</i>	179

CAPITOLUL V

VARIA

*Istorie și spiritualitate***1. Poezii**

<i>Avram Iancu</i> (de Ana Blandiana)	185
<i>Avram Iancu</i> (de Ioan Alexandru)	186
<i>Veniți la Țebea noastră-nlăcrimată</i> (de Mircea-Dorin Istrate)	187
<i>Avram Iancu și ai săi</i> (de Maria D'Alba)	188
<i>Iancu și tribunii săi</i> (de Maria D'Alba)	188
<i>Avram Iancu</i> (de Cristian-Petru Bălan)	189

2. Sfîntirea picturii Catedralei Naționale190**3. Adunarea eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia, din 25 noiembrie 1975**195**4. Învățăături și cuvinte de folos**
ale Sfîntului Cuvios Dometie cel Milostiv de la Râmeț200**5. Învățăături și cuvinte de folos**
ale Sfîntului Cuvios Serafim cel Răbdător de la Sâmbăta de Sus.....201

CAPITOLUL VI

ÎN MEMORIAM

Chipuri de vrednici slujitori ai Sfintei Biserici

Pr. Nicolae Topîrcean <i>Părintele Emanuel Benchea (1986-2023)</i>	205
---	-----

Pr. Lucian Voșloban <i>Părintele Trifan Mititean (1942-2023)</i>	207
---	-----

Pr. Ovidiu Pop <i>Părintele Dumitru Stan (1946-2023)</i>	209
---	-----

Pr. Andrei Bâldea <i>Părintele Ioan Puiuleț (1947-2023)</i>	211
--	-----

Pr. Andrei Bâldea	
<i>Părintele Vasile Oprișă (1956-2023)</i>	213
Pr. Ovidiu Pop	
<i>Părintele Vasile Gabra (1948-2023)</i>	215
Pr. Ionel Arsu	
<i>Părintele Valer Boca (1958-2023)</i>	217
Pr. Sergiu Dumitru	
<i>Părintele Partenie Pop (1936-2023)</i>	219
Pr. Sergiu Dumitru	
<i>Părintele Cornel Gabor (1954-2024)</i>	221
Pr. Valentin Vârva	
<i>Părintele Ioan Murar (1943-2024)</i>	223
Pr. Andrei Bâldea	
<i>Părintele Viorel Trifa (1950-2024)</i>	225
Pr. Ovidiu Pop	
<i>Părintele Nicolae Domșa (1953-2024)</i>	227
Pr. Vasile Anca	
<i>Părintele Sabin Stoica (1952-2024)</i>	229
Pr. Valentin Vârva	
<i>Părintele Lucian-Vasile Suciș (1949-2024)</i>	231
Pr. Alin Șut	
<i>Părintele Dorin-Albin Toderic (1949-2024)</i>	233
Pr. Oliviu Botoi	
<i>Părintele Teodor Beldean (1952-2024)</i>	235
Pr. Ionel Arsu	
<i>Părintele Augustin Burtă (1945-2024)</i>	237
Pr. Eugen Moldovan	
<i>Părintele Ioan Bașa (1943-2024)</i>	239
Pr. Sergiu Maxim	
<i>Părintele Constantin Martin (1951-2024)</i>	241
Pr. Petrișor Muntean	
<i>Părintele Ioan Sand (1954-2024)</i>	243

Pr. Sergiu Dumitru	
<i>Părintele Petru Giurgiu (1952-2025)</i>	245
Pr. Ioan Bogdan	
<i>Părintele Ioan Botoș (1965-2025)</i>	247
Pr. Gabriel-Călin Fărcaș	
<i>Părintele Dumitru Fărcaș (1941-2025)</i>	249
Pr. Ionel Arsu	
<i>Părintele Ilie Vasilca (1952-2025)</i>	251
Pr. Lucian Voșloban	
<i>Părintele Ilie Bucur-Cașu (1954-2025)</i>	253
Stavrofora Apolinaria Barb	
<i>Stavrofora Ierusalima Ghibu (1936-2025)</i>	255